

DIMITRIE GHIKA-COMĂNEȘTI ȘI NICOLAE GHIKA, FIUL SĂU, EXPLORATORI ROMÂNI DE RENUME MONDIAL

Acad. Gleb DRĂGAN¹
gleb_dragan@yahoo.com

RÉSUMÉ: Le 3 octobre 1895 est la date de départ en voyage des Princes Dimitrie Ghika Comănești et son fils Nicolas, dans le pays des Somalis. Ici, ils chassent, ils font des photos magnifiques et ils étudient la flore et la faune somalie, unique au monde. Au retour, les Princes Ghika vont publier deux livres d'une réelle valeur scientifique et documentaire.

Faimosul explorator Dimitrie Ghika-Comănești s-a născut la data de 31 decembrie 1839, în familia Ghika, aceasta fiind una dintre cele mai vechi familii nobiliare din Moldova.

Este fiul Ecaterinei Plagino și al boierului Nicolae Ghika, născut la Iași, familia sa fiind de origine albaneză, dar stabilită în Moldova încă din secolul al XVII-lea, după cum se vede din arborele genealogic al familiei Ghika.

Încă din tinerețe Dimitrie Ghika este atras de frumusețile naturii și participă la diverse acțiuni vânătoarești în pădurile din țară și din Europa.

Călătorește mult în țările europene și își desăvârșește studiile, ajungând să aibă o educație de nivel deosebit de ridicat.

Prințul Dimitrie Ghika-Comănești face studii juridice și obține titlul de doctor în drept, la Universitatea din Berlin. Este apoi prefect al Bacăului, magistrat și membru al Camerei Deputaților din România, timp de douăzeci de ani, o perioadă îndeplinind și funcția de consilier regal.

În paralel cu calitățile sale de jurist și mare om politic, Prințul Dimitrie Ghika-Comănești, este atras de cunoașterea specifică științelor naturii: zoologie, botanică, geologie și geografie, devenind un membru important al Societății Geografice Române, fondată în anul 1875.

Societatea Geografică Română a fost una din primele societăți științifice din lume, înființată pentru studierea acestui domeniu.

---

¹ Președinte al Secției de Științe Tehnice al Academiei Române; președinte al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române

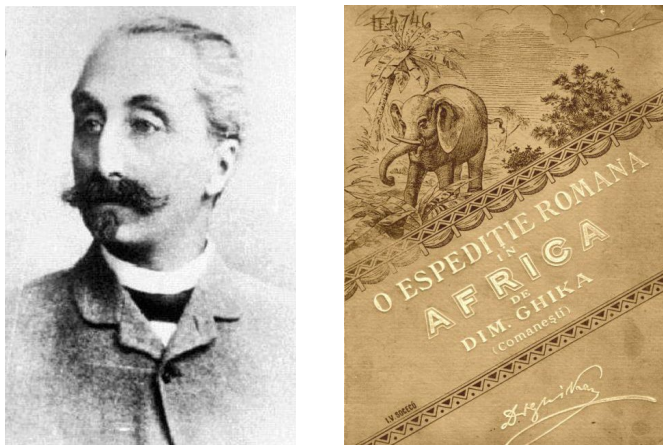

Fig. nr. 1 – Dimitrie Ghika-Comănești și lucrarea sa *O expediție română în Africa*

La începutul anului 1895, Dimitrie Ghika-Comănești împreună cu fiul său pregătesc temeinic o expediție de mare anvergură și de reală valoare științifică în Cornul Oriental al Africii. Reputația de exploratori o vor avea tocmai după revelarea descoperirilor și a însemnărilor făcute în timpul acestei expediții.

Așadar, în luna octombrie a anului 1895, timp de cinci luni, cei doi Ghika, tatăl în vârstă de 56 de ani și fiul de 20 de ani, pornesc într-o expediție în vestul Somaliei, punctul de plecare și cel de întoarcere fiind portul Aden, aflat atunci sub administrație britanică.

Din mărturia renumitului geograf dr. Philipp Pauliske aflăm că Prinții Dimitrie și Nicolae Ghika, pentru a efectua această expediție, au urmat cursuri de topografie și botanică, pentru a fi „cât mai utili științei”.

De altfel pe baza releveelor și a cartografierii întocmite de prinții Ghika, dr. Pauliske întocmește o hartă la scara 1:1000000 și un studiu științific de valoare, care va fi tradus din limba germană de către Dimitrie Ghika-Comănești și pus ca anexă în cartea sa, „*O expediție română în Africa*”, apărută în 1897.

Cartea despre expediție este însoțită de peste 30 de fotografii făcute de Dimitrie Ghika-Comănești. Fabuloasele fotografii sunt foarte valoroase și reprezintă scene de vânătoare cu animale mari: rinocer negru, elefant, „man-eating lion” (leu mâncător de oameni), girafe, gazele, etc. Aceste poze sunt dovezi ale unei expediții cinegetice reușite, utile pentru cunoașterea faunei exotice, a florei și a peisajelor pitorești din „țara somalilor”.

Fig. nr. 2 – Prințul Nicolae D. Ghika și lucrarea sa *Cinq mois au pays des Somalis*

Imaginile evidențiază explorarea în folosul științei, talentul de vânător, inteligența scilpitoare, spiritul de aventură și de mare curaj pe care prinții Ghika, tată și fiu, le-au dovedit explorând teritorii africane pline de pericole, zone puțin cunoscute sau chiar necunoscute la acea dată.

Fotografiile făcute de Prințul Dimitrie Ghika-Comănești, reprezintă „un bun public”. Sunt considerate printre cele mai frumoase și unice în lume: valea Daghatu, vegetația sălbatică de pe muntele Kaldech, fluviul Leoparzilor, porțiunile stâncoase din Madesso, etc.

Denumirile românești date de cei doi exploratori români: Vadul Ghika, culmea Lahovary, peștera Regina Maria, muntele Carol I, dar și altele, subliniază entuziasmul și patriotismul exploratorilor români.

De altfel cartea „*O expediție română în Africa*” a fost dedicată de către Prințul Dimitrie Ghika, „cu cel mai profund respect, Majestății sale Carol I, Rege al României”.

În același an, 1897, apare la Geneva, în limba franceză, o a doua carte despre expediția prinților Ghika în Africa: „*Cinq mois au pays des Somalis*”, de data aceasta cartea fiind scrisă de tânărul prinț Nicolae Ghika. El pune în carte, ca și tatăl său, harta teritoriilor străbătute și 27 dintre fotografiile făcute de acesta. Pe hartă sunt însemnate punctele de campare, date despre relief și alte date topometrice sau climatice asupra teritoriului parcurs.

„*Cinq mois au pays des Somalis*” este de asemenea o carte de prestigiu, valoroasă atât prin cunoștințele asupra faunei și florei exotice, ale climei

specifice, cât și prin observațiile personale și descrierile făcute despre oamenii întâlniți, ținuturile parcurse și pericolele partidelor de vânătoare.

În cartea sa, Prințul Nicolae Ghika folosește sintagma „*mon père et moi*” și relatează cu acuratețe și în mod captivant, desfășurarea expediției, de-a lungul celor cinci luni de zile petrecute în Africa.

Prințul Nicolae Ghika a povestit cu mare talent și emoție despre aventurile de vânătoare, despre repartiția geografică a plantelor și a mamiferelor mari, dar și despre pericolele pe care le întâlneau la tot pasul.

La finalul cărții „*Cinq mois au pays des Somalis*” este și o listă cu plantele culese de prinții Ghika, o listă scurtă cu 52 de specii din care 16 nu mai fuseseră descrise nicăieri și pentru care savanții Schweinfurth și Volkens au furnizat determinarea și încadrarea botanică.

Atât cartea scrisă de Dimitrie Ghika Comănești, în limba română, cât și cartea lui Nicolae Ghika, scrisă în limba franceză despre expediția lor în Cornul Oriental al Africii sunt recunoscute în întreaga lume pentru veritabila lor valoare științifică privind flora și fauna din această zonă.

Bibliografie:

- [1] Dimitrie Ghika-Comănești, *O expediție română în Africa*, 1897.
- [2] Prince Nicolas D. Ghika – *Cinq mois au pays des Somalis*, 1897.
- [3] Murariu, Dumitru, *Rezultatele științifice ale primei expediții românești în Somalia*, în „*Columna*”, nr. 2/2013, p. 23–29.
- [4] Negrea Șt., *Prințul Dimitrie Ghika-Comănești și fiul său Nicolae, exploratori ai Țării Somalilor (Cornul Oriental al Africii)*, în „*Columna*”, nr. 1/2012, p. 39–52.
- [5] <http://ro.wikipedia> Dimitrie Ghika – Comănești.
- [6] <http://www.ghika.com/Divers/Articles/FamilleGhika>.